

ระเบียบวิธีการวิจัย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และลักษณะทั่วไปของข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในโครงการวิจัย "ภาวะเจริญพันธุ์ ภาวะการตาย และการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย" (National Study of Family Planning Practice, Fertility and Mortality, NS) ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2522 การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามสองชุดคือ ชุดแรกเป็นแบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือน ชุดที่สองเป็นแบบสอบถามสตรีที่สมรสแล้ว อายุ 15-49 ปี ตารางที่ 1 แสดงถึงจำนวนครัวเรือนและประเภทของบุคคลที่ตกเป็นตัวอย่างในกรณีที่ไม่สามารถสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนได้ นักสัมภาษณ์อาจสัมภาษณ์ข้อมูลบางส่วนได้จากสมาชิกอื่นในครัวเรือนสำหรับคำถามที่สามารถตอบได้ ส่วนแบบสอบถามสตรีที่สมรสแล้วจะสัมภาษณ์จากสตรีที่เข้าข่ายเท่านั้น

ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนได้ 2,658 ราย และสตรีที่สมรสแล้ว 2,702 ราย มีสตรีที่สมรสแล้วจำนวน 44 ราย ที่สถานภาพเป็นหม้าย หย่าร้าง แยกกันอยู่ตอบคำถามทั้งสองชุดคือ แบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือน และแบบสอบถามสตรีที่สมรสแล้ว

ตารางที่ 1 ร้อยละ ของครัวเรือน หัวหน้าครัวเรือน และสตรีที่เคยสมรสที่ตกเป็นตัวอย่างในโครงการ NS จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

	เมือง		ชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือน	471	100.0	2,187	100.0
แบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือน				
หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้ให้สัมภาษณ์	350	74.3	1,857	84.9
สมาชิกอื่นในครัวเรือนเป็นผู้ให้สัมภาษณ์	121	25.7	330	15.1
แบบสอบถามสตรีที่เคยสมรส				
สตรีที่สมรสแล้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์	448	100.0	2,170	100.0

ครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกได้เป็นสองส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนแรกได้แก่ ครัวเรือนตัวอย่างของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของประเทศไทยรอบสอง (LS2) ทั้งเขตเมืองและเขตชนบท ส่วนที่สองได้แก่ครัวเรือนตัวอย่างของการสุ่มตัวอย่างใหม่ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท สำหรับครัวเรือนตัวอย่างที่สุ่มจากโครงการ LS2 นั้นจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ยกตัวอย่างเช่นครัวเรือนตัวอย่างจากโครงการ LS2 มีจำนวน 35 ครัวเรือน แต่ครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้มีเพียง 30 ครัวเรือนดังนั้นจะสัมภาษณ์เพียง 30 ครัวเรือนดังกล่าว และเนื่องจากช่วงเวลาจากการศึกษาก่อนจนถึงการศึกษาครั้งนี้ครัวเรือนบางส่วนจะขาดหายไปเนื่องจากสาเหตุการตายและการย้ายถิ่น ดังนั้นจึงต้อง กำหนดหมู่บ้านสำรองจากหมู่บ้าน LS ซึ่งอาจอยู่ในจังหวัดเดียวกันหรือคนละจังหวัดไว้ เพื่อจะได้สัมภาษณ์ครัวเรือน LS2 ให้ครบตามจำนวนที่ต้องการสำหรับครัวเรือนอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นครัวเรือนที่ทำการสุ่มตัวอย่างใหม่แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกได้แก่ครัวเรือนที่สุ่มตัวอย่างใหม่จากหมู่บ้าน LS เดิมและอีกส่วนหนึ่งคือครัวเรือนที่สุ่มตัวอย่างใหม่ทั้งหมด*

ตารางที่ 2 ร้อยละของครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

	เมือง	ชนบท	หัวราชอาณาจักร
ครัวเรือน LS	45.4(214)	36.4(796)	38.0(1,010)
ครัวเรือนใหม่ในเขตตัวอย่าง LS	4.7(22)	11.1(243)	10.0(265)
ครัวเรือนใหม่ที่ไม่ได้อยู่ในเขตตัวอย่าง LS	49.9(235)	52.5(1,148)	52.0(1,383)
รวม	100.0(471)	100.0(2,187)	100.0(2,658)

* รายละเอียดเพิ่มเติมดูได้จาก สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาวะเจริญพันธุ์ ภาวะการตายและการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย 2522 เอกสารวิจัยหมายเลข 41 (กรุงเทพมหานคร : โพรเพลชันแนลพับลิชชิง , 2525), หน้า 1-8

เนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสอบถามของโครงการวิจัยแบ่งออกเป็นสองส่วนดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. แบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือน ในส่วนแรกของแบบสอบถามนี้ ได้แก่แบบบันทึกเกี่ยวกับสมาชิกครัวเรือนซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกครัวเรือนทุกคนการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนนี้เพื่อที่จะกำหนดบุคคลที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน และจำนวนสตรีที่สมรสแล้วในแต่ละครัวเรือน เนื้อหาของแบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือนแบ่งออกเป็น 10 ส่วนดังนี้

1. แบบบันทึกเกี่ยวกับสมาชิกครัวเรือน บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของครัวเรือน หัวหน้าครัวเรือน แบบของครัวเรือน ครอบครัวในครัวเรือน ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของหัวหน้าครัวเรือน สตรีที่สมรสแล้วทุกคนและสมาชิกอื่นในครัวเรือนทุกคน

2. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว เก็บข้อมูลของบิดา มารดาหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องเกี่ยวกับที่อยู่ปัจจุบัน สถานที่เกิด ระดับการศึกษาอาชีพ และจำนวนบุตรทั้งหมดของมารดาหัวหน้าครัวเรือน

3. ความต้องการที่จะมีบุตร (เพิ่มอีก) เก็บข้อมูลจำนวนบุตรชาย จำนวนบุตรหญิงที่หัวหน้าครัวเรือนต้องการมีหรือมีเพิ่มอีก รวมทั้งเหตุผลที่ต้องการมีบุตรหรือมีบุตรเพิ่มอีกและจำนวนบุตรที่ต้องการ

4. ความคาดหวังเกี่ยวกับบุตรหรือผลดีผลเสียของการมีบุตร เก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกต่อการมีครอบครัวขนาดใหญ่ (4 คนขึ้นไป) ครอบครัวขนาดเล็ก (2 คน) หรือการไม่มีบุตรเลยว่ามีผลดีผลเสียอย่างไร รวมทั้งความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพของบุตร

5. ประวัติการย้ายถิ่น ตามข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายถิ่นตลอดช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือน สถานที่ย้ายถิ่นออก อายุเมื่อย้ายถิ่นแต่ละครั้ง สถานที่ย้ายถิ่นเข้าไปอยู่และสาเหตุของการย้ายถิ่น

6. การตาย ตามข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนที่เสียชีวิตในครัวเรือนในระยะ 6 ปีที่ผ่านมา อายุ เพศ และสาเหตุที่เสียชีวิตของบุคคลที่เสียชีวิตทุกคน

7. การเขียนฐานะทางสังคม ตามถึงการได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมภายหลังจากการศึกษาในระบบของหัวหน้าครัวเรือน การเป็นอาสาสมัครในองค์กรต่าง ๆ

8. ลักษณะของบ้าน เป็นส่วนที่ให้นักสัมภาษณ์สังเกตแบบและลักษณะของครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง เช่น หลังคา รั้ว การใช้บริเวณบ้าน เป็นต้น

9. การเดินทางไปทำงานประจำวัน คำถามส่วนนี้ถามเฉพาะครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในเขตเมืองเท่านั้น โดยถามถึงระยะทาง เวลา และพาหนะที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านไปทำงานประจำวัน

10. การประกอบการเกษตรกรรม คำถามส่วนนี้ถามเฉพาะครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในเขตชนบทเท่านั้น โดยการถามถึงชนิดของการประกอบการเกษตรกรรมคือ ทำนา ทำสวน หรือทำไร่ รายได้จากการเกษตรกรรม และการเป็นเจ้าของที่ดิน เป็นต้น

ข. แบบสอบถามสตรีที่สมรสแล้ว ข้อมูลบางส่วนของสตรีที่สมรสแล้ว เช่น ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและประชากร จะได้จากแบบบันทึกเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนในแบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือน ในแบบสอบถามสตรีที่สมรสแล้วนี้จะถามข้อมูลในรายละเอียดแต่ละส่วนของสตรีดังต่อไปนี้

1. ประวัติด้านการย้ายถิ่นและประสบการณ์การทำงาน โดยถามถึงการทำงานและลักษณะของงานก่อนและหลังการสมรส

2. การติดต่อกับโลกภายนอก ถามข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าถึงสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นด้วย

3. ผลที่ผลเสียของการมีบุตร เป็นคำถามเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนที่ใส่ในแบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือนคือ ถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยบุตรยามแก่เฒ่า จำนวนบุตรในอุดมคติ อายุแรกสมรสที่เหมาะสมสำหรับบุตรชายและบุตรสาว

4. การสมรส ถามถึงจำนวนครั้งของการสมรส อายุแรกสมรสและอายุที่สมรสครั้งปัจจุบันในกรณีสมรสมากกว่าหนึ่งครั้ง จำนวนบุตรเกิดรอด ที่อยู่อาศัยก่อนและหลังการสมรส

5. ประวัติการตั้งครรภ์โดยละเอียด

6. การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา

7. จำนวนบุตรที่ต้องการ

8. ความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ทัศนคติต่อวิธีการคุมกำเนิดแต่ละวิธี แหล่งที่ไปรับบริการ การใช้การคุมกำเนิดในอดีตและปัจจุบัน สาเหตุที่ใช้วิธีคุมกำเนิดวิธีนั้น ๆ

9. ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการทำแท้ง ถามถึงความรู้เกี่ยวกับการทำแท้งแต่ละวิธี ทัศนคติต่อการยินยอมให้สตรีที่ตั้งครรภ์ทำแท้งได้หรือไว้ในสภาวะการณ์ต่าง ๆ

สตรีที่อายุเกิน 49 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปนั้นจะไม่ตามเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติการวางแผนครอบครัว รวมทั้งไม่ตามถึงความต้องการบุตรเพิ่ม

วิธีการสำรวจ ในการสัมภาษณ์พนักงานสำรวจ ทำการสัมภาษณ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้
 หน่วยตัวอย่าง หมายถึงบ้านที่ตกเป็นอย่าง ซึ่งอาจประกอบด้วยหลายครัวเรือน
 ครัวเรือน ประกอบด้วยบุคคลที่อยู่ในบ้านเดียวกันและรับประทานอาหารร่วม
 สำหรับเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงครอบครัวของแต่ละบุคคล ในครัวเรือน
 หนึ่งอาจมีหลายครอบครัวได้
 บุคคลที่จะขอสัมภาษณ์ ในครัวเรือนหนึ่งทำการสัมภาษณ์ทั้ง ชายและหญิงตามเกณฑ์ที่
 กำหนดไว้ดังนี้

หัวหน้าครัวเรือน

1. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรสเพียงคู่เดียวให้สัมภาษณ์สามี
2. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรสสองคู่หรือมากกว่านั้นให้เลือกสัมภาษณ์สามีคนหนึ่ง
 ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้
- ก. เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือนมากกว่าคู่สามี
 ภรรยาผู้อื่น
- ข. ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าผู้ใดมีความสำคัญต่อการทำมาหากินของ
 ครัวเรือนให้สัมภาษณ์ฝ่ายที่อาวุโสสูงสุด แต่งงานแล้ว และกำลังอยู่กับภรรยา
3. ถ้าในครัวเรือนไม่มีคู่สมรสเลยให้สัมภาษณ์บุคคลใดบุคคลหนึ่งตามเกณฑ์ดังนี้
 คือ

- ก. บุคคลที่มีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือน
- ข. ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าผู้ใดมีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัว
 เรือน ให้สัมภาษณ์บุคคลที่มีอาวุโสสูงสุด

สตรีที่สัมภาษณ์

ให้สัมภาษณ์ภรรยาของชายที่ถูกสัมภาษณ์ และสตรีทุกคนในครัวเรือนที่มีอายุค่า
 กว่า 60 ปี เคยสมรสแล้วไม่ว่าสถานภาพสมรสในปัจจุบันจะเป็นอย่างไรก็ตามเช่น หม้าย หย่าร้าง
 หรือแยกกันอยู่

ตัวอย่างที่เลือกเพื่อการศึกษาครั้งนี้

ตัวอย่างที่จะศึกษาเลือกจากสตรีสมรสอายุระหว่าง 15-49 ปี ที่อยู่กินกับสามีโดยอาจเป็นภรรยาหัวหน้าครัวเรือนหรือสตรีสมรสอื่นในครัวเรือน ในเขตชนบท

วิธีวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของจำนวนบุตรที่คาดหวัง สันแปรตามตัวแปรอิสระคือ บัณฑิตต่าง ๆ และควบคุมตัวแปรอายุ การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
2. การวิเคราะห์โดยพิจารณาผลของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวในขณะเดียวกัน การวิเคราะห์ส่วนนี้จะบอกได้ว่าในบรรดาตัวแปรอิสระต่าง ๆ นั้น ตัวแปรอิสระตัวใดเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่มีผลต่อจำนวนบุตรที่คาดหวังมากที่สุด สถิติที่ใช้คือสหสัมพันธ์และเหตุผลถอย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

อายุสตรี

ตารางที่ 3 ร้อยละของสตรีจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	ร้อยละ
15-24	20.4(264)
25-34	32.5(420)
35-44	32.8(424)
45-49	14.3(185)
รวม	100.0(1,293)

เมื่อพิจารณาสตรีตามกลุ่มอายุที่ใช้ในการศึกษารังนี้พบว่า สตรีร้อยละ 47 เป็นสตรีที่มีอายุระหว่าง 35-49 ปี ซึ่งเป็นช่วงตอนกลางไปถึงสิ้นสุดวัยเจริญพันธุ์ สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีที่มีอายุค่อนข้างมาก เนื่องจากตัวอย่างที่ใช้ศึกษาส่วนหนึ่งเป็นการติดตามจากกลุ่มตัวอย่างเก่าของโครงการ LS ที่อายุได้เพิ่มสูงขึ้น ข้อมูลจากตารางที่ 3 พบว่า สตรีร้อยละ 32.8 ซึ่งเป็นสตรีอายุระหว่าง 35-44 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด รองลงไปที่คือสตรีกลุ่มอายุ 25-34 ปี ซึ่งมีร้อยละ 32.5 สตรีช่วงต้นวัยเจริญพันธุ์ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี มีร้อยละ 20.4 สตรีช่วงใกล้สิ้นสุดวัยเจริญพันธุ์ที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีสัดส่วนน้อยที่สุดในกลุ่ม คือร้อยละ 14.3

จำนวนบุตรที่คาดหวัง

สตรีชนบทมีจำนวนบุตรที่คาดหวังแตกต่างกันอยู่ในระหว่าง 0 คนถึง 13 คน คือสตรีบางคนไม่มีบุตรที่คาดหวัง ในขณะที่สตรีบางคนมีจำนวนบุตรที่คาดหวังสูงสุด 13 คน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนบุตรที่คาดหวังในเรื่องคำตอบเกี่ยวกับความต้องการบุตรเพิ่ม ในกรณีที่สตรีกำลังตั้งครรภ์อยู่จึงทำการศึกษานับจำนวนบุตรที่คาดหวัง 2 ลักษณะ คือ แบบ ก. ซึ่งจำนวนบุตรที่คาดหวังคือ การรวมจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่กับจำนวนบุตรที่ต้องการเพิ่ม และรวมบุตรอีก 1 คนถ้าสตรีผู้นั้นกำลังตั้งครรภ์อยู่ และแบบ ข. ซึ่งจำนวนบุตรที่คาดหวังคือ การรวมจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่กับจำนวนบุตรที่ต้องการเพิ่ม

ผลจากตารางที่ 4 พบความแตกต่าง ระหว่างจำนวนบุตรที่คาดหวังทั้งสองแบบอยู่บ้าง -- เล็กน้อย ในด้านร้อยละของสตรีตามจำนวนบุตรที่คาดหวัง แต่แบบแผนการกระจาย ร้อยละของสตรีตามจำนวนบุตรที่คาดหวังส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน

ตารางที่ 4 ร้อยละของสตรีจำแนกตามจำนวนบุตรที่คาดหวัง

จำนวนบุตรที่คาดหวัง	ร้อยละ	
	ก	ข
0	0.2(3)	0.2(3)
1	1.8(22)	2.1(27)
2	15.5(195)	18.8(243)
3	19.7(248)	18.4(238)
4	21.0(264)	21.5(277)
5	15.0(189)	13.6(175)
6	9.6(120)	9.3(120)
7	6.6(83)	6.3(81)
8	5.7(72)	5.4(70)
9	2.9(36)	2.6(34)
10	0.8(10)	0.7(9)
11	0.9(11)	0.9(11)
12	0.2(2)	0.2(2)
13	0.1(1)	0.1(1)
รวม	100.0(1,256)	100.0(1,291)
ค่าเฉลี่ย	4.5 คน	4.3 คน

- ก/ จำนวนบุตรที่คาดหวัง=จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่+จำนวนบุตรที่ต้องการเพิ่ม+จำนวนบุตรอีกหนึ่งคนถ้าสตรีผู้นั้นกำลังตั้งครรภ์
- ข/ จำนวนบุตรที่คาดหวัง=จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่+จำนวนบุตรที่ต้องการเพิ่ม

เมื่อพิจารณาจำนวนบุตรที่คาดหวังแบบ ก พบว่าจำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีส่วนใหญ่คือ 4 คน โดยมีสตรีถึงร้อยละ 21.0 มีจำนวนบุตรที่คาดหวัง 4 คน สตรีร้อยละ 19.7 มีจำนวนบุตรที่คาดหวัง 3 คน กลุ่มสตรีที่มีจำนวนบุตรที่คาดหวัง 2 และ 5 คนมีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 15.5 และ 15.0 ตามลำดับ สตรีที่ไม่ต้องการมีบุตรที่คาดหวัง (0 คน) มีร้อยละ 0.2 ในขณะที่จำนวนบุตรที่คาดหวังสูงสุดคือ 13 คน มีสตรีร้อยละ 0.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของจำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีชนบทคือ 4.5 คน

เมื่อพิจารณาจำนวนบุตรที่คาดหวังแบบ ข พบว่าลักษณะของการกระจายความถี่ของจำนวนบุตรที่คาดหวัง เมื่อไม่คำนึงถึงจำนวนบุตรหนึ่งคนในครรภ์ของสตรีที่กำลังตั้งครรภ์มีความคล้ายคลึงกับแบบ ก (ซึ่งรวมบุตรจำนวนหนึ่งคนถ้าสตรีกำลังตั้งครรภ์อยู่) โดยจำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีชนบทส่วนใหญ่มีจำนวน 4 คน เช่นเดียวกันคือสตรีชนบทร้อยละ 21.5 มีจำนวนบุตรที่คาดหวัง 4 คน จำนวนรองลงไปก็ใกล้เคียงกันคือสตรีชนบทร้อยละ 18.8 และ 18.4 มีจำนวนบุตรที่คาดหวัง 2 และ 3 คนตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนบุตรที่คาดหวังเฉลี่ยของสตรีชนบททั้งหมดพบว่าสตรีชนบทมีจำนวนบุตรที่คาดหวังเฉลี่ย 4.3 คน

ในการวิเคราะห์ส่วนต่อไปจะใช้จำนวนบุตรที่คาดหวังแบบ ก คือจำนวนบุตรที่คาดหวัง คิดจากจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่รวมกับจำนวนบุตรที่ต้องการเพิ่ม และจำนวนบุตรอีกหนึ่งคนถ้าสตรีผู้นั้นกำลังตั้งครรภ์อยู่ เพื่อเป็นการลดความผิดพลาดของคำตอบเกี่ยวกับความต้องการบุตรเพิ่มของสตรีเมื่อสตรีนั้นรู้ตัวว่าตนกำลังมีบุตรอยู่ในครรภ์แล้ว

ระยะเวลาสมรส

เมื่อศึกษาร้อยละของสตรีตามระยะเวลาสมรสพบว่า สตรีส่วนใหญ่มีระยะเวลาสมรสเป็นเวลานาน ซึ่งสอดคล้องกับการกระจายความถี่ที่ด้านอายุที่กล่าวมาแล้วว่าสตรีส่วนใหญ่เป็นสตรีที่อยู่ในวัยตอนกลางไปถึงสิ้นสุดวัยเจริญพันธุ์ ซึ่งระยะเวลาสมรสของสตรีเหล่านั้นย่อมยาวนานออกไปด้วย จากตารางที่ 5 สตรีร้อยละ 45.9 ซึ่งเป็นสัดส่วนมากที่สุดมีระยะเวลาสมรส 15 ปีขึ้นไป สตรีร้อยละ 21.9 ซึ่งเป็นจำนวนรองลงไปมีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี ในขณะที่สตรีซึ่งมีระยะเวลาสมรส 5-9 ปี และ 10-14 ปี มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 16.5 และ 15.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ร้อยละของสตรีจำแนกตามระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส (ปี)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5	21.9(282)
5-9	16.5(213)
10-14	15.7(202)
15 ปีขึ้นไป	45.9(592)
รวม	100.0(1,289)

การตายของบุตร

ตารางที่ 6 ร้อยละของสตรีจำแนกตามจำนวนบุตรที่ตาย

จำนวนบุตรที่ตาย	ร้อยละ
ไม่มีบุตรตาย	71.4(923)
1 คน	17.0(220)
2 คนขึ้นไป	11.5(149)
รวม	100.0(1,292)

ผลจากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่แล้วสตรีชนบทที่ไม่มีบุตรที่ตายจากไป สักส่วนของสตรีที่ไม่มีบุตรตายมีจำนวนสูงสุด ในขณะที่สัดส่วนของสตรีที่มีบุตรตายจะลดลงเรื่อย ๆ ตามจำนวนบุตรตายที่เพิ่มขึ้น ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าสตรีที่ไม่มีบุตรตายมีร้อยละ 71.4 ในขณะที่สตรีที่มีบุตรตาย 1 คน มีร้อยละ 17.0 และสตรีที่มีบุตรตายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีร้อยละ 11.5

เพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่

สตรีส่วนใหญ่มีบุตรครบแล้วทั้งสอง เพศ คือครอบครัวมีทั้งบุตรเพศชายและบุตรเพศหญิง ในกลุ่มสตรีที่มีบุตรแล้วแต่เป็นเพศใดเพศหนึ่ง เพียง เพศเดียวเท่านั้น พบว่า สักส่วนของสตรีที่มีเฉพาะบุตรเพศชายสูงกว่าสตรีที่มีเฉพาะบุตรเพศหญิง เล็กน้อย สักส่วนของสตรีที่ไม่มีบุตรเลยมี

จำนวนน้อยที่สุด จากตารางที่ 7 สตรีร้อยละ 60.4 มีบุตรครบแล้วทั้งสองเพศ สตรีที่มีบุตรเฉพาะเพศชายมีร้อยละ 15.6 และสตรีที่มีบุตรเฉพาะบุตรเพศหญิงมีร้อยละ 13.6 ส่วนสตรีที่ยังไม่มีบุตรเลยมีร้อยละ 10.4

ตารางที่ 7 ร้อยละของสตรีจำแนกตามเพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่

เพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่	ร้อยละ
ไม่มีบุตร	10.4(134)
มีเฉพาะบุตรเพศชาย	15.6(201)
มีเฉพาะบุตรเพศหญิง	13.6(176)
มีบุตรครบทั้งสองเพศ	60.4(781)
รวม	100.0(1,292)

การศึกษาของสตรี

ตารางที่ 8 ร้อยละของสตรีจำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	11.4(147)
ป.1-3	8.4(109)
ป.4	75.8(978)
สูงกว่า ป.4	4.4(57)
รวม	100.0(1,291)

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าสตรีซึ่งอาศัยอยู่ในเขตชนบทมีระดับการศึกษาไม่สูงนัก การศึกษาของสตรีส่วนใหญ่คือระดับประถมศึกษาตอนต้น สัดส่วนของสตรีที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษาตอนต้นมีจำนวนน้อยมาก จากตารางที่ 8 พบว่า สตรีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 75.8 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนสตรีที่ไม่ได้รับการศึกษามีร้อยละ 11.4 และสตรีที่มีการศึกษา

ระดับประณปีที่ 1 ถึงประณปีที่ 3 มีร้อยละ 8.4 สักส่วนของสตรีน้อยที่สุดคือร้อยละ 4.4 มีระดับการศึกษาสูงกว่าประณศึกษาตอนต้น

การศึกษาของสามี

ตารางที่ 9 ร้อยละ ของสตรีจำแนกตามการศึกษาของสามี

ระดับการศึกษาของสามี	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	6.4(80)
ป.1-3	8.6(108)
ป.4	74.9(940)
สูงกว่า ป.4	10.1(127)
รวม	100.0(1,255)

การกระจายความถี่ของข้อมูลระดับการศึกษาของสามี มีส่วนคล้ายคลึงกับการกระจายความถี่ของข้อมูลระดับการศึกษาของภรรยาในลักษณะที่สามีส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เช่นเดียวกับภรรยา แต่ขณะเดียวกันพบว่าสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้นนั้น ในชนบทชายมีโอกาสดำเนินการศึกษามากกว่าหญิง ซึ่งสังเกตได้จากสามีที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ป.4 มีสัดส่วนมากกว่าภรรยาที่มีการศึกษาระดับสูงกว่า ป.4 เช่นกัน (จากตารางที่ 8) ตารางที่ 9 พบว่าสามีมีส่วนมากที่สุดร้อยละ 74.9 มีการศึกษาระดับ ป.4 รองลงไปคือร้อยละ 10.1 สามีมีการศึกษาระดับสูงกว่า ป.4 สามีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 และสามีที่ไม่มีระดับการศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 8.4 และ 6.4 ตามลำดับ

การทำงานของสตรีก่อนการสมรส

สตรีส่วนใหญ่ในชนบททำงานที่ไม่มีรายได้ ซึ่งเป็นค่าจ้าง แรงงานประจำอาทิ งานเกษตรกรรมที่ทำให้ครอบครัวหรืองานแม่บ้านก่อนการสมรส ตารางที่ 10 พบว่า สักส่วนของสตรีร้อยละ 66.5 ทำงานที่ไม่มีรายได้ ส่วนสตรีที่ทำงานที่มีรายได้ก่อนการสมรสมีร้อยละ 24.8 และสตรีที่ไม่ได้ทำงานก่อนการสมรสมีร้อยละ 8.8

ตารางที่ 10 ร้อยละ ของสตรีจำแนกตามการทำงานของสตรีก่อนการสมรส

การทำงานของสตรีก่อนการสมรส	ร้อยละ
ทำงานที่มีรายได้	24.8(320)
ทำงานที่ไม่มีรายได้	66.5(858)
ไม่ได้ทำงาน	8.8(113)
รวม	100.0(1,291)

การทำงานของสตรีหลังการสมรส

ตารางที่ 11 ร้อยละ ของสตรีจำแนกตามการทำงานของสตรีหลังการสมรส

การทำงานของสตรีหลังการสมรส	ร้อยละ
ทำงานที่มีรายได้	23.2(299)
ทำงานที่ไม่มีรายได้	70.0(904)
ไม่ได้ทำงาน	6.8(88)
รวม	100.0(1,291)

การกระจายความถี่ของร้อยละ ของสตรี ตามการทำงานของสตรีหลังการสมรสมีส่วนคล้ายคลึงกับการกระจายความถี่ของ ร้อยละของสตรีตามการทำงานของสตรีก่อนการสมรส จาก ตารางที่ 11 พบว่า สัดส่วนของสตรีมากที่สุดร้อยละ 70.0 ทำงานที่ไม่มีรายได้หลังการสมรส รองลงไปที่สตรีที่ทำงานที่มีรายได้หลังการสมรส ซึ่งมีร้อยละ 23.2 สตรีที่ไม่ได้ทำงานมีสัดส่วน น้อยที่สุดคือร้อยละ 6.8

การรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชน

ตารางที่ 12 ร้อยละของสตรีจำแนกตามดัชนีการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชน

ดัชนีการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชน	ร้อยละ
ต่ำ	35.4(312)
ปานกลาง	42.3(373)
สูง	22.2(196)
รวม	100.0(881)

เมื่อศึกษาดัชนีการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนพบว่า สตรีส่วนใหญ่มีคะแนนการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนปานกลาง (3-4 คะแนน) ส่วนสตรีที่มีคะแนนการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนสูง (5-9 คะแนน) มีสัดส่วนน้อยที่สุด จากตารางที่ 12 สตรีร้อยละ 42.3 มีคะแนนการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนปานกลาง (3-4 คะแนน) สตรีร้อยละ 35.4 มีคะแนนการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนต่ำ (0-2 คะแนน) และสตรีร้อยละ 22.2 มีคะแนนการรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนสูง (5-9 คะแนน)

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของสตรีในชนบทส่วนใหญ่อยู่ในฐานะยากจน สตรีถึงร้อยละ 60 มีคะแนนดัชนีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำมาก-ต่ำ (0-9 คะแนน) ซึ่งจัดว่าครอบครัวมีฐานะจนและจนมาก จากตารางที่ 14 พบว่า สตรีร้อยละ 30.0 มีคะแนนดัชนีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำมาก (0-1 คะแนน) สตรีร้อยละ 30.2 มีคะแนนดัชนีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (2-9 คะแนน) และสตรีร้อยละ 27.8 มีคะแนนดัชนีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง (10-39 คะแนน) ส่วนสตรีที่ครอบครัวมีคะแนนดัชนีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง (40-181 คะแนน) มีร้อยละ 11.9

ตารางที่ 13 ร้อยละของสตรีจำแนกตามคชณฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

คชณฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ร้อยละ
ต่ำมาก	30.0(317)
ต่ำ	30.2(319)
ปานกลาง	27.8(294)
สูง	11.9(126)
รวม	100.0(1,056)

การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ตารางที่ 14 ร้อยละของสตรีจำแนกตามการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว	ร้อยละ
กำลังปฏิบัติ	38.7(446)
เคยปฏิบัติ	15.4(177)
ไม่เคยปฏิบัติ	46.0(530)
รวม	100.0(1,153)

จากข้อมูลพบว่า สตรีชนบทส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว สักส่วนของสตรีที่ไม่เคยปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมีร้อยละ 46.0 ส่วนสตรีที่กำลังปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมีจำนวนรองลงไปคือ ร้อยละ 38.7 ในขณะที่สตรีที่เคยปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวในอดีต แต่ปัจจุบันไม่ได้ปฏิบัติมีร้อยละ 15.4